

Förändringar i Bodens primärvård

Dnr 467-2022

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en plan för hälsocentralernas lokalisering och verksamhetsinnehåll i Boden.
2. Regiondirektören får i uppdrag att öppna en tredje hälsocentral belägen i centrala Boden. Hälsocentralen ska inledningsvis lokaliseras i anvisade lokaler i byggnaden där Erikslunds före detta hälsocentral var belägen. Lokalen iordningställs för ändamålet.
3. Medel för år 2022 för Division Regionstöd utökas med 10 mnkr för investeringar och övriga åtgärder som behövs för att öppna hälsocentralen i anvisade lokaler, att finansieras ur regionstyrelsens strategiska reserv.
4. Regiondirektören får i uppdrag att utöka öppettiderna för de två idag befintliga hälsocentralerna i Bodens primärvård till kl. 07.00 - 19.00 på vardagar, där tiden mellan kl. 17.00 - 19.00 viks till akuta besök med drop in-mottagning. De nya öppettiderna ska införas från och med den 1 september 2022.
5. Beställning Vårdval primärvård 2022 kompletteras med tilläggsuppdrag att utöka öppettiderna enligt punkt 4.
6. Medel för år 2022 för Division Nära utökas med 2 mnkr för tilläggsuppdraget om utökade öppettider, att finansieras ur regionstyrelsens strategiska reserv. Finansiering för år 2023 inarbetas i regionens kommande strategiska plan.

Yttrande till beslutsförslaget

I februari 2020 slogs Björknäs och Erikslunds hälsocentraler samman. Regionstyrelsen bedömer dock att en struktur med tre hälsocentraler på ett bättre sätt möjliggör en positiv utveckling utifrån patienternas och verksamhetens behov. Regionstyrelsen föreslår därför att en långsiktig plan för Bodens primärvård ska tas fram med utgångspunkt från en struktur baserat på tre geografiskt åtskilda hälsocentraler.

Regionstyrelsen anser vidare att en del i utvecklingen av primärvården i Boden ska vara att en utökad tillgänglighet efter kontorstid. Därför föreslås ett tilläggsuppdrag i Beställning Vårdval primärvård 2022 om att de båda nuvarande hälsocentralerna ska vara öppna mellan kl. 07.00 - 19.00 på vardagar.

Sammanfattning

Regionstyrelsen föreslår en ny struktur för primärvården i Boden baserat på tre istället för två regiondrivna hälsocentraler. Den tredje hälsocentralen föreslås öppna i samma lokaler där tidigare Erikslunds hälsocentral låg. De två nuvarande hälsocentralerna i Boden föreslås utöka sina öppettider vardagar till kl. 07.00 - 19.00 där tiden mellan kl. 17.00 - 19.00 viks till akuta besök med drop in-mottagning.

Ärendet

Uppdrag från den strategiska planen och Beställning Vårdval

I regionfullmäktiges strategiska plan för 2022-2024 har regionstyrelsen fått i uppdrag att utveckla primärvårdsverksamheterna i Boden och Luleå i syfte att öka kvalitén och tillgängligheten. I Beställning Vårdval för primärvård 2022 har Division Nära i uppdrag att öppna en funktion motsvarande lättakut i Boden.

Nuvarande struktur för primärvården i Boden

I Bodens kommun bor cirka 28 000 invånare. Det finns idag två hälsocentraler i Boden; Sandens hälsocentral och Björknäs hälsocentral. Till och med år 2020 fanns även den regiondrivna hälsocentralen Erikslund. År 2015 fick dåvarande regiondirektör i uppdrag att se över primärvården i Bodens kommun samt utreda hur primärvården i Boden skulle kunna bedrivas i två organisatoriska enheter istället för tre. År 2017 beslutade regionstyrelsen att Erikslunds hälsocentral och Björknäs hälsocentral skulle slås samman med placering på Björknäs hälsocentral. Sammanslagningen fullföljdes år 2020.

Björknäs hälsocentral

Björknäs hälsocentral har idag cirka 15 500 listade patienter. Antal listade har minskat varje månad under 2021 och fortsätter minska under 2022. Hälsocentralen ligger centralt belägen i Boden och byggnaden inrymmer förutom hälsocentralens verksamhet även folktandvård och ljusbehandling. Inom verksamheten inryms även en flyktingmedicinsk mottagning som utökade sin verksamhet under 2016.

Björknäs hälsocentral uppvisar goda resultat inom flera indikatorer vad gäller vårdkvalitet. Hälsocentralen har däremot inte uppfyllt målet om en god telefontillgänglighet under månaderna maj 2021 - februari 2022. Medelvärdet för tillgängligheten under dessa månader är 52 procent. Vad gäller möjligheten att få en medicinsk bedömning inom tre dagar har tillgängligheten i genomsnitt varit 90 procent under 2021. Under 2021 gick Björknäs hälsocentral med 14,4 mnkr i underskott.

Sandens hälsocentral

Sandens hälsocentral har idag cirka 12 000 listade patienter. Antal listade har ökat under 11 av 12 månader under 2021 och fortsätter öka under 2022. Hälsocentralen ligger centralt belägen i Boden och lokalytan är ursprungligen dimensionerad för cirka 8 500 - 9 000 patienter. För att möta det ökade antalet listade patienter hyrs sedan 2014 tre baracker placerade i anslutning till hälsocentralen. Verksamheten anför arbetsmiljöproblem på grund av trånga lokalutrymmen. Det konstateras även brister i de befintliga lokalernas beskaffenhet.

Under månaderna maj 2021 - februari 2022 uppnår Sandens hälsocentral 100 procents telefontillgänglighet varje månad. För medicinsk bedömning inom

tre dagar uppnår hälsocentralen i snitt en tillgänglighet på 98 procent under 2021. Under 2021 gick Sandens hälsocentral med 0,4 mnkr i underskott.

Dåvarande Erikslunds hälsocentral

I mars 2017 hade dåvarande Erikslunds hälsocentral 5 640 listade patienter. Lokalen ligger cirka två kilometer från Bodens centrum i stadsdelen Erikslund. Byggnaden inrymmer i dagsläget även en bassäng, ett kommunalt vård- och omsorgsboende, ett bårhus samt del av den vuxenpsykiatriska kliniken.

Primärvårdens akuta uppdrag i Bodenområdet

Primärvården ansvarar för den sjukvård som inte kräver sjukhusens resurser och avser vård till hela befolkningen, oavsett ålder. Primärvårdens viktigaste uppgift vad gäller det akuta omhändertagandet är de insatser som görs akut och planerat på de enskilda hälsocentralerna under kontorstid. Utanför hälsocentralernas öppettider fullgörs primärvårdens ansvar för det akuta omhändertagandet med jourcentraler, beredskapslinjer med allmänläkare i beredskap och med samjoursorganisationer kopplade till vissa av länsdelssjukhusen. Strukturen varierar över länet.

Vad gäller primärvårdens akuta uppdrag i Bodenområdet finns en beredskapslinje verksam dygnet alla timmar och en jourcentral. År 2016 reducerades Jourcentralens öppettider och under 2018 upphörde Jourcentralen att hålla öppet under kvällstid på vardagarna. Jourcentralen i Boden är placerad på Sandens hälsocentral. Även Bodens Jourcentral har reducerat öppettiderna under de senaste åren med anledning av ett identifierat lägre söktryck under kvällstid. Jourcentralen i Boden har öppet lördagar, söndagar och helgdagar mellan kl. 13.00 - 19.00.

Förslag om utökade öppettider

Regionens två nuvarande hälsocentraler i Boden föreslås utöka sina öppettider vardagar till kl. 07.00 - 19.00 där tiden mellan kl. 17.00 - 19.00 viks till akuta besök med drop in-mottagning. På så vis utökas tillgängligheten med motsvarande 10 timmar/vecka på förmiddagen och 20 timmar/vecka på eftermiddagen. Denna tidsförläggning bedöms ändamålsenlig i förhållande till patienternas behov då utökade öppettider på morgonen exempelvis ger möjlighet till provtagning innan arbetet, vilket medborgarna har efterfrågat.

Utifrån tidigare erfarenheter och nuvarande volym av akuta ärenden under jourtid bedöms det inte finns underlag som motiverar öppettider för akuta besök fram till kl. 22.00 veckans alla dagar i Bodenområdet. Därtill saknas underlag för att rekrytera sjuksköterskor i den omfattning som skulle vara nödvändigt för det.

Förändringen utvärderas sex månader efter införandet och därefter tas ställning till om uppdraget ska justeras. Verksamhetsutökningen finansieras via anslag. För finansiering av processarbetet föreslås att Verksamhetsområde

Luleå/Boden ansöker om finansiering via nationella medel för omställning till god och nära vård.

Förslag om ny hälsocentral

Så snart läget tillåter ska en tredje hälsocentral öppnas i centrala Boden. I syfte att kunna starta verksamheten så snart som möjligt ska den tredje hälsocentralen inledningsvis lokaliseras i anvisade lokaler i den byggnad där Erikslunds före detta hälsocentral låg. Lokalen iordningställs för ändamålet.

Ekonomiska konsekvenser

Årliga driftskostnader för att öppna en ny hälsocentral finansieras inom ramen för tillgängliga intäkter inom vårdvalet, på samma sätt som för övriga hälsocentraler i Region Norrbotten. Inom ramen för intäkter från vårdvalet finansieras lokalhyra, kostnader för elström samt för städ- och vaktmästeritjänster.

Regionstöd har utfört en översiktlig kalkyl av MT- och IT-utrustning samt fastighetsåtgärder. För MT och inventarier bygger underlaget på jämförelse med likvärdig hälsocentral (Bergnäset) vad gäller listade patienter. För att göra en exakt kalkyl behöver varje rum i byggnaden bedömas ur samtliga fyra aspekter (fastighet, inventarier, IT och MT). Detta innebär att ett arbete ska utföras med syfte att ta fram en företeckning över vad varje rum ska innehålla i detalj och vilket fastighetsunderhåll som krävs innan uppstart för respektive yta.

Det kan finnas möjlighet att återanvända befintligt material inom inventarier och IT/MT. Eventuellt kan upphandling krävas på vissa produkter. Eventuellt användande av övertalig utrustning bedöms inte korta tidplanen.

Merkostnader för att renovera lokalen tillkommer men kan inte beräknas exakt utan baseras på antaganden och erfarenhetsvärden. Baserat på antagandet att 1174 kvadratmeter hyrs och att ytan är i behov av ytrenovering för om målning och upprustning av mattor uppstår kostnader på ca 1,9 mnkr.

Kostnaderna för översyn av strukturen samt för att öppna den tredje hälsocentralen framgår av Tabell 1.

Tabell 1: Kostnader för öppnande av ny hälsocentral i före detta Erikslunds hälsocentrals lokaler

Aktivitet	Kostnad (tkr) 2022
Projektledare för översyn och driftsättande (beräknat på 7 månader för 2022).	570
Medverkande i projektgrupp (fastigheter, inköp, IT, logistik, medicinsk rådgivning m.m.).	1058

Aktivitet	Kostnad (tkr) 2022
Investeringar MT Utöver angivet beräknat belopp tillkommer ev. konsultkostnader vid installation vilket i nuläget inte låter sig bedömas.	1700
Investeringar IT Bedömt apparatur, switchar, trådat nätverk, licenser, installationskostnad.	296
Inventarier, Omfattar exempelvis britsar, bänkar, skrivbord, stolar, och flyttstäd m.m.	3400
Ytrenovering, ommålning, mattor mm.	1879
Tillkommer belysning	587
Summa:	9490

Utifrån förslaget och med beaktande av de förutsättningar som redovisas ovan, beräknas kostnaderna för att utöka öppettiderna i primärvården i Boden till knappt 7,5 mnkr på helårsbasis i 2022 års nivå. Kostnaderna för år 2022 beräknas uppgå till 2,24 mnkr. Kostnaderna fördelas enligt Tabell 2.

Tabell 2: Årliga kostnader för utökade öppettider i Bodens primärvård

Aktivitet	Kostnad (tkr)
Sjuksköterska	2098
Undersköterskor	1032
Läkarsekreterare	425
Inhyrda	3850
Arvode teamledare	0
Ob-ersättning	123
Vik budget	301
Övertid	172
Lokalhyra	0
Lokalvård	66
Vårdmaterial	232
Bevakning	100
Patientintäkter	-553
Utomlänspatienter	-383
Summa:	7464

Tidsplan

Hälsocentralen ska öppnas senast 6 månader från beslut. Störst påverkan på processtiden har leveranstiderna inom främst IT-material. Orsak till långa tidsramar är framförallt den globala halvledarbristen.

De utökade öppettiderna verkställs senast den 1 september 2022.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

På en övergripande nivå skiljer det sig åt hur olika grupper av kvinnor och män söker sig till hälso- och sjukvården. I Socialstyrelsens nationella uppföljning av hälso- och sjukvårdens tillgänglighet (S2016/00445/FS) framgår att kvinnor ofta har sämre upplevelser av olika tillgänglighetsaspekter än män samt att kvinnor i större utsträckning avstår från vård och tandvård på grund av kostnaden. Öppettider är en tillgänglighetsaspekt. För de kvinnor där begränsande öppettider varit en försvårande omständighet för att söka hjälp kan utökade öppettider i detta fall få fler kvinnor att söka till jourcentralen.

Vid planeringen av en ny hälsocentral i Boden bör jämställdhetsperspektivet beaktas.

Protokollsutdrag skickas till:

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Divisionschef Nära

Ekonomidirektör

HR-direktör

Beställansvarig